

Tarihimizin Tarihi-

5

Nureddin Yıldız'ın "Hadislerle Diriliş" (108.) dersidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Ümmet-i Muhammed olarak kendi tarihimizi ve bugünkü yapımızın geçmişte dayandığı bölümü incelerken karşımıza çıkan en önemli sorunlardan biri 'Şiilik' diye adlandırılan vakıdır.

Günümüzde ümmet-i Muhammed'in tek vücut görülememesinin temel nedenlerinden -tek neden değil, şüphesiz- biri olan Şiilik ve onun alt-yan dalı olarak Alevilik olgularını Avrupalı sosyologların veya onlardan etkilenip unvan sahibi olmuşların dilinden ele alıp anlamaya çalışacak olursak, ümmet olarak kendi bindiğimiz dalı kesmekten daha gülünç duruma düşmüş oluruz.

Ortada Şiilik-Alevilik sorunu varsa da bu, ümmetimizin çekirdeğindeki bir sorun değildir. Ümmet genimizde bulunmayan, sonraki olayların şişirip bugün adeta bir parçamız hâline getirdiği sorunlardan biridir.

Şüphesiz ki tarihte bin seneden fazla zaman boyunca yer edinmiş, uğrunda savaşlar-ihtilaller-fesatlar kopartılmış bir olay elli senede silinip yok edilemez. Şiilik kahren realite olmuştur ama yokluğunu inkâr ettiğimiz, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in kurduğu Medine'de Şiilik denebilecek bir şeydir. Bunun olmasını gerektirecek bir pozisyon da yoktur. O zamandan iki asır sonra yerleşmiş bir zihniyet olarak ümmetimizin içinde yer edinmiştir.

Şayet ümmetimizin özündeki bir şey olsa bunu tabiatımızdan kabul etmeliyiz ancak sonradan ortaya çıkmış oluşum ise kabul etmek zorunda değildir ve zaten kabul de dinimiz açısından sakıncalıdır. Özü itibarıyla 'Ali' ismi etrafında, tıpkı Yahudilikte olduğu gibi İslam'ı bir ailenin etrafında yoğunlaşan bir dine döndürme sıkıntısı vardır.

Resûlullah aleyhisselam Efendimiz bu ümmetin peygamberidir ancak itikat anlayışımız ve ibadetimiz onun şahsı ve ailesi etrafında dönmez. Yahudilik, Yakup aleyhisselamın çocuklarından Yehuda'nın etrafında döndüğü için böyle adlandırılmıştır. Kur'an-ı Kerim'in ve hadis-i şeriflerin 'İsrailoğulları' şeklindeki adlandırması da İsrail'in çocukları olmaları hasebiyledir. İsrail, Yakup aleyhisselamdır. Yani din, Yakup aleyhisselamın soyu üzerinden devam etmektedir.

Fakat İslam; Arap, Acem ve bütün dünya ırklarının dinidir. Bir ailenin dini değildir. Burada hassas bir çizgi var: Resûlullah aleyhisselamı vesselam sık sık ve en son da veda haccı esnasında, ehl-i beytini (ev halkını) bize emanet ettiğini, onlara karşı Kur'an'a ve Peygamber aleyhisselama gösterdiğimiz saygı gibi hürmet etmemizi emir buyurmuştur. O emir buyurmuş olmasaydı bile, elinden hidayet bulduğumuz Peygamber'imiz aleyhisselamın ehl-i beytini başımıza taç etmemiz bizim için bir şereftir – ki şimdi de hem şereftir hem dinî bir vecibedir. *(Bu konuda daha geniş bilgi için bkz: Hayat Rehberi sohbetleri, Ehl-i Beyte Borcumuz)*

Resûlullah'ı imanımızın kaynağı, hidayetimizin özü olarak bildikten sonra ehl-i beytini de başımızın tacı bileceğiz elbette; ama İslam bir aile dini değildir. Dolayısıyla ehl-i beyti saygın ve muhterem görürüz ancak onlara ibadet etmez ve onları ibadet makamında bilmeyiz. Abdullah'ın oğlu Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem- peygamberimizdir, ehl-i beyti başımızın tacıdır ama bu onların peygamberlik makamında görülmeleri anlamında değildir.

Şiilik ise Resûlullah aleyhisselamın ehl-i beytini temsilen Ali radiyallahu anhu öne geçirmiştir. Bu öne geçirme ashab-ı kiramın ilerisine geçirme olarak başlamış, daha sonra Ali radiyallahu anhu'nun peygamberlik makamında olabileceğini ima eden sözler olarak belirmiş ve yer yer de İslam dışına kaymış fırkalardan Nusayrilikte olduğu gibi Ali radiyallahu anhta ulûhiyet arandığı da yaşanmıştır. Hıristiyanlığın İsa aleyhisselamda aradığı gibi.

Bir şeyi ise tashih etmemiz lazımdır ki Şiilik, Ali'yi ilah olarak görmek değildir. Şiiliğin umumunda böyle bir anlayış yoktur, ona yamanmaya çalışılan ve tamamen sapıtılmış cahillerin dedikodusu olarak böyle bir husus konuşulur. Şii kelimesinin Arapça'da aynı kökten türediği 'teşeyyu' kelimesi, bir şeye taraftar olmak anlamına gelir ki bu Ali taraftarlığıdır. Eğer ortada Resûlullah aleyhisselamın damadı, ümmetimizin dördüncü halifesi ve âlimi, Allah'ın aslanı, muttaki Ali'yi sevmek anlamında bir Alici olmaktan söz edilecekse bu dünyada herkesten önce Alici biziz.

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellemin sevdiği kimseyi biz nasıl sevmeyiz. Resûlullah'ın Ali radiyallahu anha muhabbet beslediğini söylemesinin ardından bizim "bir inceleyelim bakalım" deme lüksümüz olabilir mi?

Ama Ali radiyallahu anh, Allah Teâlâ'nın onu koyduğu yer olan dördüncü halifelik makamında değil de başka bir makamda veya "Ebu Bekir'in yerinde olacaktı" şeklinde mevcut ve tecelli etmiş kaderine muhalefet ile başka bir mevki çığnemenin ya da yok etmenin adıyla böyle bir Şiiliği asla kendimize layık görmeyiz, nispet ettirmeyiz, kabul edemeyiz. Ancak böyle düşünen Şii'nin bu ümmetin içinden bir parça olmadığını söylemeyi de itikadımız kabul etmez. Onun itikadı kabul ediyorsa onunla Allah arasındaki bir meseledir.

Şiilik ile son yüz seneden beri bir yakınlaşma oluşsun, sorunlar çözülsün diye gayretler sarf edilmiş ama hiçbirinden olumlu netice alınamamıştır. Alınması da muhtemel değildir. Elbette Allah Teâlâ'nın lütfetmesiyle ümmet-i Muhammed bütün sorunlarından bir gecede kurtulabilir fakat sosyolojik ve psikolojik hesaplar açısından böyle bir formül şu anda mümkün değildir, yakın zamanda da muhtemel gözükmemektedir.

Dikkat edilmesi gereken bir husus olarak: Resûlullah aleyhisselam, ehl-i beytini tazim edilecek bir konu başlığı olarak önümüze çıkardığına göre hiç tereddütsüz söyleyebiliriz ki İblis de bu emanete göz dikmiştir. İmanımız açısından sabah namazı, öğle namazından daha fazla değer taşıdığı gibi İblis'e göre de sabah namazı, öğle namazından daha önemli bir hedeftir. Tıpkı bunun gibi ehl-i beyit de hassas bir konu olarak emanet edildiğine göre İblis için ehl-i beyit gayet hassas bir konudur. Hassasiyeti dolayısıyla da bu konuda muvaffak olmuştur.

Mesela Emeviler gibi çoğu ashab-ı kiramı görme şerefine nail olmuş insanlar durup dururken ehl-i beyit ile savaşmışlardır. Bu bir ayak değil, insanın her şeyiyle kaymasıydı: Ehl-i beyit ile savaşmak!

Yani İblis, Resûlullah aleyhisselamın "ehl-i beytimi size emanet ediyorum" cümlesinin üzerinden daha yüz sene geçmeden işinde muvaffak oldu çünkü yan gelip yatmadı, bir kenara çekilmedi. Bazı Müslümanlar gibi daha ehl-i beytin kim olduğundan habersiz bir hâlde değildi. İblis baktı ki Efendimiz aleyhisselam Veda Hutbesi'nde bile faizden söz etmektedir, öyleyse o da faizi ana konusu hâline getirdi ve Müslümanlar'ı buradan yakalayabileceğini iyi hesapladı –ehl-i beyti de ana konusu hâline getirip Müslümanlar'ı buradan vurmaya becerdiği gibi.

Resûlullah aleyhisselatu vesselamın ehl-i beytine vahşi ve hunhar zulümlerin yapılmasını sağlamıştır şeytan. Rum ve Pers diyarından zalimler gelip bunu yapsaydılar, bu kadar büyük bir acı olmazdı ve bizler de ümmetimizin Peygamber'inin ehline yapılmış zulmün sahipleriyle kıyamete kadar savaşırđık. Ancak böyle olmadı: Katliamı Müslüman eliyle yaptı ve bir taşla iki kuş vurmuş oldu.

Ehl-i beyte yapılan zulüm sebebiyle ümmet-i Muhammed'in gözlerinden akan kanlı yaşları ve kahroluşu kullanan şeytan, bu duyguyu becerip şişirdi ve adeta yeni bir din gibi Şiiliği ortaya çıkardı. Dengenin kaybettirilmesi sayesinde. Sanki yeni bir peygamber gelmiş gibi 'Ali' ve 'Hüseyin' anlayışı peyda oldu. Sanki İslam'a ilave bir şeyler getirilmişti... Şiiler'in ibadetlerinin farklı olduğu algısı yerleşti, bu yerleşme sağlanınca da diğer taraf onlar için "bunlar hangi dinden acaba!" tavrına büründü.

Ümmetimizin içinde Hıristiyanlıktaki Ortodoks-Protestan ayrışmasına benzer bir sunî tefrikaya yol açılmasını böylece şeytan temin etti. Ve bunu da Hıristiyanlıktaki menfaat çatışmalarından kaynaklanan adice ve ucuzca ayrılıklar gibi değil, son derece makul bir gerekçe üzerine oturttu: Peygamber'in torununun katlinin yıldönümü.

Bir acı üzerine oturtulan şey, İslam'ı bir aile dini olmaya doğru kaydırma başarısıdır. Bu çapta başarılı olmuştur. Bizler Resûlullah aleyhisselamın kabri etrafında bile tavaf etmiyoruz; selam veriyoruz, salavat getiriyoruz, tazim ve tebci ediyoruz ancak tavaf etmiyoruz. Şeytan ise bunun ilerisini yani tavaf etmeyi Hüseyin radiyallahu anhin kabri etrafında yaptırmaya cüret etmiştir. Ortaya çıkarılan şey, bir insanın diniymişçesine oluşumdur.

Elhamdülillah ki bunu üzerimizde başaramamıştır fakat başarması için gerekli ur, bünyede durmaktadır. Bunun dizginlenmesi bir yana, Şiiliğin şu anda Sünni dünyanın mevcut kudretine ulaşabilmesi durumunu hesaba kattığımızda, sözgelimi Suudi Arabistan'ı (niteliğini ibra etmek bakımından değil ama alâküllihâl Şiilik ve diğerleri bazında ele alındığında nihayetinde ehl-i sünnet parkurunda yer bulacağından) ve dolayısıyla Mekke-Medine'nin yönetimini Şiilik ele geçirdiğinde bahsettiğimiz 'aile dini' mefhumu devreye girecektir.

Belki de yapılacak ilk şeylerden biri Hüseyin radiyallahu anhin kabrini Medine'ye yerleştirmek olacaktır. Bu hususta gözü dönmüş bir anlayış mevcuttur ve nasıl hareket edeceğini tahmin etmek mümkün olmadığı gibi ellerine kudret geçtiğinde önlemek de zordur. Şu anda böyle bir kudret ellerinde olmadığı hâlde onlarca grup olarak kendi içlerinde yekvücut duramıyorlar. Siyasî iktidarı elinde bulunduran, anlayışını nüfuz ettirmektedir.

Meseleye tarihî ayrımı itibariyle hangi noktadan baktığımızla ilgili şu hususları zikredebiliriz:

1- Ali radiyallahu anh ehl-i beyttendir.

2- Ehl-i beyt bizim için imanî bir meseledir.

Ehl-i beyte karşı kalbinde zerre kadar sorunu olanın imanı sorunludur. Ehl-i beyte diyelim ki %10 oranında sorunlu bakan kimsenin %10 iman sorunu vardır, oran %50 ise sorun da %50 olur. Zira Resûlullah'ın ricası değil, emridir bu konu. Ehl-i beyte saygımız imanımızla ilgilidir.

İmanın şartlarından biri ehl-i beyte iman etmek değildir, evet, ancak Resûlullah aleyhisselamın hadisleriyle hangi konularda amel ediyorsak elimizde o çapta hadisle sabit bilgi vardır ki Peygamber aleyhisselamın aile dünyasını anlatan ayetlerin de bulunması zaten meseleye tereddütsüz yaklaşmamız için yeterlidir.

Ali radiyallahu anhin ashab-ı kiramdan oluşu, Hulefa-i Raşidin'den olması, Allah'ın aslanı ve Resûlullah'ın bıraktığı ilimlerin kapısı sayılması hususunda hiçbir sorunumuz yoktur. Biz Ali radiyallahu anh ile -hâşâ- ters düşecek bir konumda olamayız –lâilâheillallah Muhammedun Resûlullah dediğimiz sürece. Bu konuda bir sıkıntımız yoktur.

Lâkin ayrılma noktamız odur ki Peygamber'imizin peygamberlik özellikleri yalnızca bir kişidedir. Peygamberlik ve peygamberliğin özellikleri ne onun hanımı Aişe anamızda ne kızı Fatima radiyallahu anhada dahi bulunmaz. Çünkü ikinci bir peygamber kabul etmemiz imanımızı batırır. Peygamberlik özellikleri taşıyan ama peygamber olmayan birinden söz etmek de akılla çelişir. Peygambere ait özelliklerin başka insanda bulunup henüz peygamber olmadığını söyleyebilmek mümkün değildir.

Gulat-ı Şia (aşırı giden Şia) ile ayrıldığımız birinci nokta burasıdır. Onlar Resûlullah aleyhisselamdaki ismet (masumiyet) sıfatını yani yaptığı her işin doğru, dolayısıyla peşinden gitmenin imanî görev olduğu inancını Ali radiyallahu anh için de uyarlamışlardır. Ve Ali'nin neslinden gelen imamlar da

böyle kabul edilmektedir. Yani Ali'nin yanlış yapıp yapmadığını sormak da mümkün değildir. Sorulabilirse, bu Muhammed sallallahu aleyhi ve sellemin de yanlışlığı bulunabileceğini söylemektir.

Şiiler'le edilen bütün kavgaların temelinde bu (Ali radiyallahu anha da Peygamber Efendimiz'e geldiği gibi Cebrail'in geldiği inancı) yatmaktadır. Bütün meselenin temeli olarak bunu anlamak meseleyi kökünden kavramaktır; bunu anlayamadıktan sonra ise olayların peşinden koşarız.

Beşerin düştüğü türden adi suçlara düşmek ihtimali Peygamber Efendimiz aleyhissalatu vesselam için cari olmadığı gibi hiçbir peygamber için de değildir. Efendimiz hatadan korunmuştur, masumdur. Bir yemeği yemiştir, midesine dokunmuştur türünden bir anlamda değildir bu; masumluk onun peygamberliğinin bize yansımada hata olmayışı anlamındadır. Ebu Bekir radiyallahu anh insandı; masum değildi. Ömer radiyallahu anh insandı; masum değildi. Osman radiyallahu anh insandı; masum değildi. Ali radiyallahu anh da insandı; masum değildi.

İsmet sıfatı şeriata kaynaklık eder. Resûlullah aleyhisselamın namazda ellerini bağlama şekli için aynısını biz de yapacağımızı söylüyoruz; çünkü yaptığı her şeyin doğruluğunu kabul ediyoruz. Kurbanı nasıl kesmişse biz de aynı şekilde kesiyoruz; zira o yanlış kesmez. Sabah namazını iki rekât sünnetle kılmışsa velev sevap niyetiyle olsun o sünnet namazı dört rekât olarak kılınamaz; çünkü yaptığı her iş bizim için ölçü anlamına gelen Resûlullah aleyhisselam böyle yapmamıştır.

Bu masumluğu bir insana daha verdiğimizde onun da yaptığı her işi ibadet düzeyine taşımış oluruz. Bu gerçekleşirse Efendimiz aleyhisselamın hâtemü'n-nebiyyin (peygamberlerin sonuncusu) olmasının da manası kalmıyor.

Şia bu çizgiyi bir kere açtığı için ara sıra kendilerini zapt edemeyip Ali radiyallahu anhın peygamber olduğunu da dillendirmektedirler. Çünkü bir kere makas açılmış oluyor. Bir mümin böyle dillendirmek şöyle dursun, düşünse bile afet anlamına gelir.

Ali radiyallahu anhın ağzı ve hareketleri şeriat değildir. 'Resûlullah şöyle buyurdu' dediğinde başımızın üstünde bir söz söylemiştir ama bir işi yanlış yapması durumunda o yanlışın bizim için bundan böyle sünnet olduğunu söyleyecek değiliz. Ali beşerdir, masum değildir.

Nitekim elimizdeki belgelere baktığımızda ashab-ı kiramın, Ali radiyallahu anhın şûra meclisine getirdiği pek çok konuyu kabul etmediklerini görüyoruz. Ali hem Ebu Bekir hem Ömer, hem de Osman -radiyallahu anhüm- zamanında şûra meclisinin üyesiydi yani ayetleri ve hadisleri anlamada, kanunları uygulamada söz sahibiydi. Ali radiyallahu anhın "Allah'ın şeriatını en iyi bilen" olduğunu hepsi takdir ediyor, ona danışıyorlar ve soru soruyorlardı. Bu onun için önemli bir meziyetti ama ashab-ı kiram hiçbir zaman "Ali böyle demiş, bundan sonra konu kapanmıştır" dememiştir.

Ancak Resûlullah bir söz söylemişse sahabenin toplanıp "Resûlullah böyle demiş ama biz de böyle diyoruz" dediği asla vaki değildir. Resûlullah şeriatıdır, şeriatın kaynağıdır. Bu kaynağa herhangi bir şekilde müdahale edilemez. Ali ise kaynak değildir, örnek Müslümanlar'dan ve müçtehitlerden biridir.

Ali radiyallahu anha da Peygamber'imizin konumundan bir pay biçilmeye kalkıldığında hataların sonu gelmez. Şundan dolayı:

Ali radiyallahu anhi ne dediyse kabul edileceği konuma getiren Şiiler'in bu hareketi bazı sonuçlar getirmiştir: Madem Resûlullah vefat ettiğinde nübüvvet sıraları Ali'ye taşınmıştır, Ali'den önceki Ebu Bekir, Ömer ve Osman gaspçı durumundadırlar, hak etmedikleri bir makamı işgal etmişlerdir. O makamda durduklarına göre günahkârdırlar. Günahları sahabi oluşlarının silinmesidir.

Hâlbuki kim kimi siliyor? 'Mağara arkadaşı'nı silmeye kim cüret edebilir?

Ali radiyallahu anhin siyasi iktidara gelmesinden önceki 25 seneyi 'zulüm dönemi' gördüğümüzde de ümmet-i Muhammed'in asırlardan beri hasretle ve gözyaşıyla örnek aldığı, çocuklarına ibadet lezzetiyle anlattığı döneme bu itham gerçekleştirilmiş olmaktadır. Öyleyse İslam, peygamberinden sonra 25 sene boşlukta mı kalmıştır? Şiilik düşüncesine göre evet. İşte bu, İslam'ı bir aile dinine indirgeme hastalığıdır.

Ve madem Ali bu noktada kabul edilmiştir, ondan sonraki 12 imam da kesinlikle aynı özellikleri taşımaktadırlar. Hangi özellikleri? Ali'nin Peygamber sallallahu aleyhi ve sellemden taşıdığı özellikleri. Bu özelliklerin özeti hepsinin masum olduğudur. Peki, bunu bizler kabul edebilir miyiz?

Biz Ali radiyallahu anh için böyle bir şeyi kabul etmedik ki sonrasındakiler için edelim! Resûlullah aleyhisselamdan başka kimse için bu kabul edilemez.

Bir başka anekdotu ise zihnimize tutmamızda fayda vardır: Ali, Osman ve Ömer radiyallahu anhüm, sahabeler tarafından bir sürü hataları düzeltilmiş insanlardır. İki yıl iki ay iktidarda kalan Ebu Bekir radiyallahu anh için ashab-ı kiram tek bir kelimeyle bile yanlış yaptığı imasında bulunmamışlardır, o hariçtir. Onun için tek bir düzeltme yapılmamıştır. O Resûlullah'ın aynası gibi durmuştur Medine'de. Bu dünyada ümmetin başında durduğu hâlde kimsenin hatasını bulamadığı ilk, tek ve yegâne insan Ebu Bekir radiyallahu anhtır.

Buna rağmen Ebu Bekir için dahi masum diyemiyoruz. Nasıl diyebiliriz ki, dediğimiz anda ona nübüvvet makamından bir pay vermiş oluruz. Masumluk atfettiğimizde et, kemik, ilik, kan, irin, tırnak, saç, bıyık, sakal, göz, bağırsak, mideden oluşan insanın hata etmesi durumunda elinden kim tutacak, kim düzelterektir? Efendimiz aleyhisselamı Cebrail aleyhisselam yönlendiriyordu, dolayısıyla hatadan korunmuştu. Hata ihtimali bile yoktu.

Ondan başkasında Cebrail aleyhisselamın gelmesini düşünemeyeceğimize göre nübüvvet makamının hata etmezliği nasıl görülebilecektir? Görülemez.

Şiilik ile ayrıldığımız bu makas sebebiyle onlar bir noktadan sonra ehl-i sünnette her ne varsa aksini yapma yoluna da girmişlerdir. Cuma namazı ehl-i sünnetin üzerinde titizlikle durduğu bir ibadettir, onlar gevşetmiştir. Ehl-i sünnet namazları beş vakit olarak kabul etmiştir, o hadisi Ömer radiyallahu anhin rivayet etmesi hasebiyle namazları üç vakit kılarlar. Hacda ayrıca zıtlık ederler.

Çünkü bir kere açtıkları makas öyle risklidir ki şeytan, "ehl-i beytim size emanettir" hadisinin "nübüvvetimi ehl-i beytimde devam ettirin" şeklinde anlaşılıp o makası buradan genişletmeyi ümmetin ciddi parçalanması için uygun görmüştür.

Bu parçalanıp bölünme sebebiyle de sanki ümmetin sadece bir bölümü ehl-i beyit ile ilgileniyormuş gibi algı oluşmuştur. Bu ebediyen doğru değildir. Kim Müslümansa ve Muhammed aleyhisselama iman etmişse ehl-i beyte hürmet borçludur.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.